AGJ 2nd half (c) 39

Constitution Law Nov - 2011
Sem - II

Con. 5595-11. **FR–1009**

(3 Hours) [Total Marks : 100

Q. I. Answer in short. (Not more than two sentences) **20 Marks**

1. State any two shortcomings of the Government of India Act, 1919.
2. State any two functions of Attorney general of India.
3. What is a 'Court of record'?
4. Can a private party file an appeal under article 136 of the Constitution?
5. State the grounds to apply for writ of Quo-warranto.
6. How is each State divided for Territorial constituency for the Loksabha elections?
7. How many languages under article 344 (1) and article 351 are constitutionally recognised in India?
8. State the difference between the mode of election for the President of India and the President of United States of America.
9. What is amendment by ratification by States?
10. Under what circumstances does an assembly become unlawful?

Q. II. Write short notes. (Any Four) **20 Marks**

1. Secularism in India.
2. Advisory jurisdiction of the Supreme Court.
3. Inter-State Council.
4. Objectives of Gram Panchayat.
5. Joint session of Houses.
6. Effects of National Emergency.

Q. III. Solve (Any Two) **12 Marks**

1. A notification was issued by the State of Maharashtra under Section 7 (iv) of the Prevention of Food and Adulteration Act prohibiting manufacture, sale, storage and distribution of Pan Masala and Gutkha for a period of five years on the ground that these products were injurious to health. The manufacturers had been issued licence to manufacture the banned products by the Central Government.

   (i) Explain whether the State of Maharashtra has the power to issue the above mentioned notification?

   (ii) On what grounds can the manufactures challenge the notification of State of Maharashtra? Explain with the Constitutional provisions.

2. Karuna met with an accident. She had severe brain injury as a result of which she lapsed in a state of coma. As she is in coma, she cannot walk, talk, move or speak. Karuna is in this state for last 38 years of her life. Her friend filed a writ petition in the Supreme Court of India to allow her to die a dignified death instead of keeping her alive in a mere animal existence.

   (i) Is right to die with dignity guaranteed under the Indian Constitution? Explain with legal provisions.

   (ii) Is right to die with dignity available in any other countries? State the opinion of the Indian Supreme Court on death with dignity in case of terminally ill patients.

[TURN OVER

3. In the State of Punjab, the University issued a circular stating that only Punjabi would be the sole medium of instruction in all the institutions affiliated to the University. This circular of the University was challenged by the minority institutions.
   - (i) Can the minority institutions challenge the circular of the university? Explain with legal provisions.
   - (ii) Do the minority institutions have the right to have a choice of medium of instructions?

Q. IV. Answer the following. (Any Four) **48 Marks**

1. Discuss the drawbacks of parliamentary form of government of India.
2. What is impeachment of President? Explain the President's powers in India.
3. Explain the protection in respect of conviction for offences provided under article 20 of the Constitution.
4. Has the Protection of Civil Rights Act, 1955, achieved its object in India?
5. Discuss the provisions incorporated in the Constitution for the welfare and progress of children in India.
6. What is freedom of speech and expression? State the reasonable restrictions and explain with the relevant case laws.

(मराठी रूपांतर)

प्रश्न १. थोडक्यात उत्तरे लिहा (दोन वाक्यांपेक्षा जास्त नको) **गुण २०**

१. गव्हर्नमेंट ऑफ इंडिया ॲक्ट १९१९ चे कोणत्याही दोन त्रुटी सांगा.

२. भारताच्या महान्यायवादी यांची कोणतीही दोन महत्वाची कामे सांगा.

३. "न्यायालयीन अभिलेख" म्हणजे काय?

४. खाजगी व्यक्ती भारतीय राज्य घटनेच्या अनु. १३६ खाली अपिल दाखल करू शकते का?

५. कोणत्या कारणासाठी प्रतिषेध (Writ of Quo-warranto) याचिका दाखल करता येते?

६. लोकसभेच्या निवडणुकीसाठी प्रत्येक राज्याची विभागणी मतदारसंघात कशाप्रकारे केली जाते?

७. भारतीय घटनेच्या अनु. ३४४(१) व ३५१ नुसार किती भाषांना मान्यता देण्यात आली आहे?

८. भारत आणि अमेरिका हयांच्या राष्ट्राध्यक्षांच्या निवडणुक प्रक्रियेसंदर्भातील फरक सांगा.

९. घटनादुरूस्तीला राज्यांकडून मान्यता/संमती असणे म्हणजे काय?

१०. लोकांचा जमाव कोणत्या परिस्थितीत बेकायदेशीर ठरतो?

प्रश्न २. थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही चार) **गुण २०**

१. भारतातील निधर्मी वाद

२. सर्वोच्च न्यायालयाची सल्ला देण्याची अधिकारिता

३. आंतरराज्यीय परिषद

४. ग्रामपंचायतींची उद्दिष्टे

५. सभागृहांची सयुंक्त बैठक

६. राष्ट्रीय आणिबाणीचे परिणाम.

प्रश्न ३. सोडवा. (कोणतेही दोन) **गुण १२**

१. महाराष्ट्र सरकारने अन्न व भेसळ प्रतिबंधक कायदा कलम ७(४) नुसार एक अधिसुचना काढून पानमसाला आणि गुटखा हयांच्या उत्पादन, विक्री, साठा व वितरण यांवर ते पदार्थ आरोग्यास अपायकारक असल्याच्या कारणांवरून ५ वर्षासाठी बंदी घातली. सदर उत्पादकांना बंदी असलेली उत्पादने निर्माण करण्याचे परवाने केंद्र सरकारने दिले होते.

अ. महाराष्ट्र सरकारला अशा प्रकारची अधिसुचना काढण्याचे अधिकार आहेत का?

ब. उत्पादक महाराष्ट्र सरकारच्या वरील अधिसुचनेला कोणत्या कारणावरून आव्हान देवू शकतात? त्यासंबंधीच्या घटनात्मक तरतुदींचा खुलासा करा.

२. करूणाला अपघात झाला. तिच्या मेंदूला आघात झाल्याने ती कोमामध्ये (बेशुध्द अवस्थेत) गेली. ती कोमात गेल्याने ती चालू, हलू, बोलू, किंवा ऐकू शकत नाही. करूणा अशा अवस्थेत मागील ३८ वर्षे जगते आहे. तिच्या एका मैत्रिणीने सर्वोच्च न्यायालयाकडे रिटची याचिका दाखल करून तिला एखाद्या पशुप्रमाणे जगण्यापेक्षा सन्मानपूर्वक दयामरण देण्याची मागणी केली.

अ. सन्मानाने मृत्यू पत्करण्याचा अधिकार भारतीय राज्यघटनेने बहाल केला आहे का? हयासंबधीच्या कायद्यातील तरतुदी सांगा.

ब. अशाप्रकारे सन्मानाने मृत्यू पत्करण्याचा अधिकार इतर कोणत्या देशात देण्यात आला आहे का? यासंबंधी दुर्धर रोग झाल्यास दयामरण देण्यासंबंधी भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे मत काय आहे?

३. पंजाब राज्यामध्ये एका विद्यापीठाने त्या विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या सर्व संस्थांमधील कारभार व सर्व सुचना फक्त पंजाबी भाषेत दिल्या जाणार असल्याचे परिपत्रक काढले. या परिपत्रकाला अल्पसंख्याक संस्थांनी आव्हान दिले.

अ. अशा अल्पसंख्यांक संस्था विद्यापिठाच्या परिपत्रकाला आव्हान देवू शकतात का? त्यासंबंधीच्या कायद्यातील तरतुदी सांगा.

ब. अल्पसंख्यांक संस्थांना त्यांच्या पसंतीच्या माध्यमाची भाषा वापरण्याचा पर्याय उपलब्ध आहे का?

प्रश्न ४. उत्तरे दया. (कोणतेही चार) **गुण ४८**

१. भारत सरकारच्या संसदीय कार्यप्रणालीचे तोटे स्पष्ट करा.

२. राष्ट्रपतींची पदच्युती म्हणजे काय? भारताच्या राष्ट्रपतीचे अधिकार सांगा.

३. भारतीय राज्यघटनेने अनु. २० मधील तरतुदींने गुन्हयासाठी शिक्षा देण्यापासून कसे सरंक्षण दिले आहे?

४. नागरी हक्क सरंक्षण अधिनियम १९५५ मधील उद्दिष्टे भारताने साध्य केली आहेत का?

५. भारतीय राज्यघटनेमध्ये मुलांच्या कल्याण आणि प्रगतीसाठी करण्यात आलेल्या तरतुदींचे विश्लेषण करा.

६. भाषण आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य म्हणजे काय? या स्वातंत्र्यावर असलेली रास्त बंधने व त्या संबंधीच्या केसचे वर्णन करा.